

Dorpsvisie Mantgum (Vastgesteld april 2024)

VOORWOORD

Mantgum, april 2024

Al sinds Mantgum in boeken voorkomt heeft het als bijnaam 'Lyts Kanään'. Een vernoeming naar de bijbelse stad Kanään, het beloofde land. Het land van melk en honing. Daar waar het goed leven is. En dat het goed leven is in ons dorp, daar kan niemand om heen.

Je bent binnen 10 minuten in 'de stad', als je ziek bent is er een huisarts, kinderen kunnen er naar school en naar de kinderopvang. Heb je last van je rug kun je naar de fysiotherapeut, voor spel en vertier zijn er de Wjukken en tientalen verenigingen. Voor nieuwe schoenen kun je naar de schoenenwinkel, voor een knipbeurt heb je keuze uit twee kapsalons en naast een prima supermarkt zijn er diverse "kleine" ondernemers.

Maar natuurlijk zijn er ook zaken die beter kunnen. En als we niet opletten, ontstaan er knelpunten in dit dorp van melk en honing. Want leefbaarheid bestaat vooral dankzij inwoners. En dat aantal neemt niet alleen langzaam af, maar de samenstelling verandert ook: er komen steeds meer ouderen te wonen en voor jongeren zijn er geen woningen. Tevens wordt het vinden van vrijwilligers steeds lastiger. Terwijl leefbaarheid juist baat heeft bij een gemengde groep inwoners.

Een van de grootste knelpunten is de behoefte aan woningen.

Tegelijkertijd zien we ook de waarde in van groen, leefruimte en natuur. Onderwerpen die met elkaar verweven zijn en waardoor er verschillende meningen en visies ontstaan.

Maar wat ons bindt is hetzelfde doel: het beste voor ons dorp en (toekomstige) inwoners. Met dat doel voor ogen is deze dorpsvisie gemaakt.

Deze dorpsvisie is tot stand gekomen door drie werkgroepen. In meerdere bijeenkomsten is op papier gezet hoe zij denken waar in Mantgum behoefte aan is. In december 2023 is er vervolgens een bijeenkomst voor dorpsbewoners georganiseerd waar in groepen is gesproken over de conceptvisie en er ideeën zijn uitgewisseld.

Dit alles heeft geleid tot deze dorpsvisie. Tijdens de algemene ledenvergadering van april 2024 zal deze dorpsvisie worden vastgesteld. U bent daarbij van harte welkom!

Mei hertlike groetnis,

Bestuur Doarpsmienskip Mantgum

1 DUURZAAMHEID

Duurzaamheid is geen “eigenlijk zou dat moeten” meer. Er moet nu echt werk van gemaakt worden, ook als daarvoor offers gebracht moeten worden. Dat geldt op mondiaal niveau, op landelijk niveau en op dorpsniveau. De kleinschaligheid van Mantgum biedt mogelijkheden voor een praktische invulling hiervan. Iedereen heeft hierin zijn eigen verantwoordelijkheid. Hoever je hierin gaat hangt samen met persoonlijke omstandigheden en keuzes. We kunnen wel samen nadenken over praktische mogelijkheden en tips uitwisselen. Onze visie op duurzaamheid haakt in op twee punten:

- ✓ Het stimuleren van duurzaam wonen en verplaatsen.
- ✓ Gas, water en elektriciteit.

1.1 Het stimuleren van duurzaam verplaatsen en wonen

Bij plannen voor straatinrichting en woningbouw is het aspect duurzaamheid een hoofdprioriteit. Voor duurzaam vervoer is het behoud van het treinstation van essentieel belang. In het verkeer moet uitgegaan worden van voetgangers en fietsers. Om mensen aan te moedigen de fiets te nemen moet de verkeersinrichting daar nadrukkelijk toe uitnodigen. Ook zal de beschikbaarheid van oplaadpunten bij parkeerplaatsen belangrijker worden.

ACTIEPUNTEN

- ✓ Aangeven bij gemeente wat wij van belang vinden voor duurzaamheid van verkeerssituaties en woningbouw in een beoordelingskader.
- ✓ Toepassen van dit beoordelingskader ten aanzien van de desbetreffende (gemeentelijke) plannen.
- ✓ Ondersteuning bij initiatieven die passen bij duurzaam wonen en verplaatsen.
- ✓ Opvang van regenwater stimuleren (-zijn wel inwoners die een ander willen helpen met plaatsen).
- ✓ Als dorp voorop willen lopen in het scheiden van afval.
- ✓ Een werkgroep creëren voor het ontwikkelen van een eetbare/ pluktuin bij het spoor.

1.2 Gas, water en elektriciteit

Er zijn inmiddels verschillende manieren om het gebruik van gas, water en elektriciteit te verduurzamen. Grasvelden voor opvang en hergebruik van regenwater, afkoppelen van regenwater van het riool, zonnecollectoren en windmolens zijn daar voorbeelden van. Het is een uitdaging om die mogelijkheden optimaal te benutten.

ACTIEPUNTEN

- ✓ De mogelijkheden voor de (collectieve) benutting van groene energie zijn ruimer geworden: Groen gas, aquathermie, wind- en zonne-energie. Onderzocht wordt wat dit kan opleveren voor huishoudens in Mantgum met inachtneming van de kwaliteit van de omgeving.
- ✓ Mogelijkheden onderzoeken voor het afkoppelen van regenwater. Dit kan ook bijdragen aan het voorkomen van lozingen van rioolwater via het overstort.
- ✓ Hergebruik van regenwater onderzoeken.
- ✓ Streven naar minder energieverbruik.
- ✓ CPO plan stimuleren voor pilot met deelauto.

EN VERDER

Vanuit het dorp kunnen veel initiatieven ontstaan rondom duurzaamheid. Doarpsmienskip hoort graag over deze initiatieven en zal terugkoppelen welke rol zij kan spelen bij de uitvoering mogelijk in samenwerking met Duorsum Mantgum.

2 CULTUREEL ERFGOED

Mantgum staat bekend om zijn mooie historische kern. Deze is sinds 1991 beschermd dorpsgezicht. Een beschermd gezicht is een landelijke erkenning van de cultuurhistorische waarde van een gebied. In de vorige dorpsvisie werd gepleit voor het uitbreiden van het beschermd dorpsgezicht, zodat de hele Seerp van Galemawei er onder zou vallen. Sinds 2012 worden er echter geen nieuwe beschermde gezichten meer aangewezen.

De Seerp van Galemawei is beeldbepalend voor Mantgum. Het is van belang dat de bomenrij rond deze weg weer in ere hersteld wordt. Ook is er het idee om oude Tsjerkepaden (dwars door weilanden) in ere te herstellen.

De Julianaboom op het parkeerterrein tegenover het voormalige gemeentehuis werd geplant op 29 mei 1975 ter ere van het bezoek van de koningin. Deze boom verdient een beschermde status. Doarpsmienskip Mantgum zorgt in overleg met de gemeente voor een informatiebordje en een passende omheining.

ACTIEPUNTEN

- ✓ In overleg met omwonenden bekijken of de originele bomenrij op en rond de Seerp van Galemawei hersteld kan worden.
- ✓ Een informatiebordje plaatsen bij de Julianaboom tegenover het voormalige gemeentehuis.
- ✓ Inventariseren of *oude “Tsjerkepaden”* herstelt kunnen worden.

3 LANDSCHAP & GROEN

In de 19de eeuw is langs de hoofdweg van Mantgum een bijzondere bebouwing ontstaan van riante rentenierswoningen met aansprekende tuinen, ontworpen door Gerrit Vlaskamp. De huizen in de straat en de buurt rondom de kerk zijn aangewezen als beschermd dorpsgezicht. Deze unieke combinatie is beeldbepalend voor Mantgum en daarmee ook voor de Greidhoeke in Friesland. Niet voor niks staat de Seerp van Galemawei bekend als de mooiste straat van Friesland.

In de afgelopen jaren hebben de eigenaars zich ingespannen om tuinen en huizen te restaureren en te onderhouden. De kwaliteit van de openbare ruimte is hierbij achtergebleven. Dat geldt zeker voor het westelijke deel van de straat, wat er 'súterich' bij ligt en voor fietsers en voetgangers onveilig is. Hetzelfde geldt voor de verbindingen tussen Mantgum en het fraaie weidelandschap wat ons dorp omringt: alleen het zeer populaire noordelijke rondje langs het water nodigt uit tot een wandeling, maar zelfs daarvan is de ingang goed verstopt. De zuidkant van Mantgum met het mooie uitzicht naar Skillaerd en Easterwierum is helemaal niet toegankelijk. Ook zou het gewenst zijn als men veiliger kan wandelen rondom de 'rondweg', van de Wjukken richting de uitgang van het dorp bij It Bosk en richting de kerk

3.1 TOEGANKELIJKHEID VAN HET DORP

Maak zowel de noordoost kant (bij de rondweg) als de zuidkant van ons dorp toegankelijk voor wandelaars. Trek de lanensfeer van de Seerp van Galemawei door richting het spoor. En maak een plan om het hele dorp in het algemeen te vergroenen. Daarmee kunnen we nog meer mensen laten genieten van onze unieke combinatie van groen en wonen. Bijkomend voordeel is dat regelmatig bewegen in de buitenlucht de gezondheid van onze inwoners en bezoekers bevordert.

ACTIEPUNTEN

- ✓ Mogelijkheden bekijken en bespreken met gemeente voor wandelpad/stoep van de Wjukken richting uitgang dorp en naar It Bosk/de kerk.
- ✓ Fraaie bewegwijzering realiseren naar bestaande en nieuwe paden en het plaatsen van bankjes.
- ✓ Een werkgroep creëren die samen met de gemeente en evt. een tuin/dorpsarchitect een plan van aanpak maakt voor het doortrekken van de sfeer van de Seerp van Galemawei naar het spoor, het opknappen van de stoepen, bomenrij en openbaar groen.
- ✓ Bij de nieuw te bouwen woningen tegenover het voormalige gemeentehuis de sloot voor het parkeerterrein terug te plaatsen stevig aanmoedigen. Breedte van de weg vernauwen, zodat verkeer over de gehele Seerp van Galemawei niet harder dan 30 km/h kan en daarmee ruimte biedt aan voetgangers en fietsers.
- ✓ Projecteer beeld van de “groene” Seerp van Galemawei op alle tuinen in Mantgum. Daag alle bewoners uit om 1 of 2 (bij voorkeur hoogstam-) bomen te planten zodat Mantgum de groene oase blijft in de Greidhoeke.
- ✓ Maak plan voor ecologische invulling van de driehoek Seerp van Galemawei - spoor - Skillaarderdyk.

4 WATER

In de 13e eeuw werd Fryslân nagenoeg in tweeën gedeeld. De Middelsee als arm van de Waddenzee zorgde hiervoor. Door verlanding en inpoldering ontstond op een hoger gelegen deel Mantgum. Anno 2023 heeft Mantgum, via de Mantgumervaart en de Zwette een waterverbinding met de watersportkernen in Fryslân. In de kleine haven zijn voorzieningen zoals stroom, water en een vuilwaterafzuigpunt gerealiseerd. Van de trailerhelling en de passantenhaven wordt veel gebruik gemaakt.

De Wietwetterklub zorgt voor het onderhoud en het reilen en zeilen in de haven. Zij hebben overleg met de gemeente, provincie en Wetterskip over de bevaarbaarheid van de wateren in en rond Mantgum.

Wonen en recreëren aan open vaarwater is van grote waarde voor Mantgum, niet alleen omdat huizen aan het water meer waard zijn, maar ook omdat het gezien kan worden als een belangrijke landschappelijke kwaliteit. Daarom zijn in de stedenbouwkundige opzet van Mantgum veel woningen aan het water gesitueerd. De kwaliteit van het oppervlaktewater dient dan ook goed te zijn.

Visie op water

- ✓ De waterkwaliteit dient goed te zijn. Recreëren op en zwemmen in het water moet (zonder gevaar) kunnen.
- ✓ Jaarlijks overleg met de Wietwetterklub.

ACTIEPUNTEN

- ✓ De kwaliteit van het zwemwater dient geborgd te zijn. Samen met Wietwetterklub en Wetterskip Fryslan kijken naar hoe dit te realiseren.
- ✓ Onderzoeken op welke wijze de ecologische kwaliteit van het water kan worden verbeterd.
- ✓ Door de klimaatverandering komen er steeds meer stortbuien voor. De noodzaak is aanwezig om zelf meer hemelwater op te vangen en te gebruiken. Hemelwater moet zoveel als mogelijk worden geloosd op het oppervlakte water. Er moet voorkomen worden dat het riool wordt overbelast.

5 WONEN & WERKEN

Mantgum had in 1950 zo'n honderd woningen en zo 'n vierhonderd inwoners. Dit aantal is gestaag gegroeid in de daarop volgende decennia. Anno 2024 heeft Mantgum ongeveer 1140 inwoners. Mantgum is sinds jaar en dag voor veel inwoners een gunstige plek om te wonen vanwege het treinstation en het aantal voorzieningen. Er is een rijk verenigingsleven, een basisschool een multifunctioneel centrum, een gymzaal, tientallen kleine ondernemers, twee kappers, een bakker, fysiotherapeut, pedicure en een tandartsenpraktijk. En misschien wel als belangrijkste: er is een grote supermarkt waar ook inwoners uit omliggende dorpen komen winkelen. Van Mantgum kan dan ook gezegd worden dat het ook in de regio een belangrijke rol speelt. Toch staan bovengenoemde zaken onder druk. Het aantal inwoners neemt de laatste tien jaar gestaag af. Gevolg is dat het nu al moeilijk is om bijv. vrijwilligers te vinden voor het verenigingsleven en in omliggende dorpen scholen dicht gaan.

Woningbouw 1999-2002

De afgelopen twintig jaar is er amper gebouwd in Mantgum. Het laatste grote bouwproject is Mantgumervaart II geweest tussen 1999 en 2002. In de jaren daarna zijn er meerdere plannen geweest, maar om diverse redenen zijn die niet van de grond gekomen. Ook is Mantgum in 2018 overgegaan van de gemeente Littenseradiel naar Leeuwarden. Dit betekent dat we van een van de grootste woonkernen in Littenseradiel naar een van de kleinere woonkernen in Leeuwarden zijn gegaan. Gevolg is dat de stad Leeuwarden meer aandacht en prioriteit krijgt dan de dorpen. Onze visie is dat Mantgum weer als groeikern moet worden gezien door de gemeente Leeuwarden en daar ook naar gehandeld dient te worden rondom het bouwen van woningen

Inbreiding voor uitbreiding

In 2022 is er gemeentelijk beleid vastgesteld op wonen in de dorpen. Kort gezegd komt dit beleid er op neer dat het initiatief voor nieuwe woningbouw uit het dorp zelf moet komen én dat eerst inbreiding onderzocht moet worden alvorens er uitbreiding plaats kan vinden. De gemeente wil de dorpen hierbij ondersteunen en faciliteren, maar zal zelf niet met bouwplannen komen.

Vraag naar woningen

Net als overal in ons land is ook in Mantgum en de omliggende dorpen behoefte aan woningen. Met name voor de doelgroep ouderen en starters* (bron: enquête gemeente Leeuwarden, beleid wonen in de dorpen). Woningen voor gezinnen en echtparen zijn er in principe voldoende, maar uit de enquête van de gemeente Leeuwarden blijkt dat ook daar een behoefte ligt. Conclusie is dat de doorstroming tussen doelgroepen ontbreekt. Ouderen en starters blijven langer thuis wonen, omdat er geen geschikte woning voor deze groep is. Ook speelt mee dat er in bijv. Weidum wel een verzorgingstehuis is, maar er daar bijna geen voorzieningen zijn zoals een supermarkt, tandarts of MFC. Veel ouderen willen daardoor niet naar die locatie toe en blijven liever thuis wonen in hun te grote woning.

Huidige plannen

Momenteel liggen er twee plannen voor nieuw te bouwen woningen. Het CPO 2.0 is van plan 12 (diverse) koopwoningen te bouwen en Plan Klaversma bestaat uit 9 woningen (koop en huur). Er vanuit-gaand dat deze plannen doorgaan, komen er dan 21 woningen bij per 2025/2026. Hierdoor komen er in het dorp woningen vrij. Hoeveel dit exact zijn is afhankelijk van diverse factoren.

Onze visie

De visie van Doarpsmienskip Mantgum is dat we een levensloopbestendig dorp willen worden. Alle leeftijden moeten hier kunnen wonen; van de wieg tot aan het graf. Dit willen we (i.s.m. externe partijen) bereiken door meer woningen te bouwen voor ouderen en starters. Maar we zijn niet pertinent tegen de bouw van woningen voor andere doelgroepen. Welk type woningen dit zijn en waar die gerealiseerd moeten worden moet nader onderzocht worden door een extern bureau i.s.m. een werkgroep van inwoners en de gemeente. Hierbij willen we eerst inbreiding onderzoeken, waarbij we open staan voor alle mogelijkheden en de voor-en nadelen afwegen. Als blijkt dat er voor inbreiding niet genoeg mogelijk is, dan is het denkbaar dat we ook uitbreiding onderzoeken. Daarnaast vinden we dat het voorzieningenniveau (denk aan winkels, ondernemers, zzp'ers, maatschappelijke initiatieven) behouden moet blijven of moet kunnen groeien.

ACTIEPUNTEN

- ✓ Werkgroep samenstellen van diverse leeftijden inwoners, die onder leiding van DMS, met de gemeente en een extern bureau om tafel gaat over inbreidingsmogelijkheden. Dit moet een plan voor de lange termijn worden waarbij zowel locaties als type woningen onderzocht worden. Als blijkt dat inbreiding niet mogelijk is, onderzoeken wat er qua uitbreiding mogelijk en wenselijk is.
- ✓ Onderzoeken wat er mogelijk is qua woningen voor ouderen met een zorgbehoefte en verkennen met zorgorganisaties.
- ✓ Bij zowel inbreiding als uitbreiding onderzoeken aan welke voorzieningen nog meer behoefte is in het dorp. (bijvb. fietspad, restaurantje, speeltuin, ruimte voor zzp'ers, flexwerkplekken)

6 SPORT EN BEWEGEN

Sport en bewegen dragen bij aan een dynamische samenleving. Ze hebben invloed op de gezondheid van onze inwoners, zijn leuk om te doen en zijn in Mantgum in alle mogelijke vormen voor handen. Het zorgt voor sociale contacten, voor zowel jong als oud. Mantgum heeft daartoe veel mogelijkheden en beschikt over een aantal goede locaties zoals de Wjukken, de tennisbaan, het sportveld, jeu de boulesbaan, ijsbaan en de gymzaal (eigendom van de gemeente). Het sportveld is de afgelopen jaren opgeknapt. De verenigingen dragen meer dan bij aan de leefbaarheid in het dorp. Niet in de laatste plaats dankzij de vele vrijwilligers.

Het organiseren van sportactiviteiten heeft daarnaast ook positieve invloed naar buiten bijvoorbeeld als publiekstrekker bij evenementen en aandacht voor het dorp in de media.

ACTIEPUNTEN

- ✓ Behouden gymzaal. Deze is eigendom van de gemeente en dus heeft het dorp geen invloed op het voortbestaan, anders dan het regelmatig op de agenda zetten bij de dorpsbezoeken van het college van B&W, als zijnde een belangrijke voorziening voor het dorp.
- ✓ Verbeteren en aanleggen wandelpaden rond en in het dorp. (Zie ook hoofdstuk 3)
- ✓ Monitoren voortbestaan van het huidige verenigingsaanbod. Hierbij kan DMS alleen enthousiasmerend en waar mogelijk ondersteunend optreden.
- ✓ Ondersteunen bij het inzetten van vrijwilligers. Dit zou in een breder kader gedaan moeten worden omdat er vrijwilligers werkzaam zijn op verschillende gebieden. Eventueel verenigingstaken samenvoegen.
- ✓ Promotie van deelname aan de verschillende activiteiten Via Mandeguod, mantgum.com en sociale media.
- ✓ In overleg met verenigingen en de Wjukken onderzoeken of er een informatiebord geplaatst kan worden op een vaste plek in het dorp.
- ✓ Ondersteuning bij subsidieaanvragen door verenigingen.
- ✓ Stimuleren van activiteiten te organiseren door school en kinderopvang.

7

DORPSHUIS EN VERENIGINGSLEVEN

Mantgum heeft een rijk verenigingsleven met zo'n 30 actieve verenigingen. Op het gebied van sport in al haar facetten, toneel, muziek, filmhuis, cultuur, de jaarlijkse Mantgumer Merke en stichting Freed voor jongeren. In veel gevallen zijn de Wjukken, de sportvelden, de school en de kerk het kloppend hart van de dorps activiteiten. De Wjukken heeft ook een prominente rol vanwege de kinderopvang, de peuterspeelzaal en sinds 2022 ook de aanwezigheid van de Doarpskeamer. In het kader van de WMO houdt Amaryllis hier twee keer per week spreekuur. Ook is er voor alle dorpsgenoten en omliggende dorpen een inlooptmogelijkheid voor een praatje of een kop koffie. De Wjukken is een stichting met eigen bestuur. Tijdens de jaarlijkse vergadering van DMS rapporteren zij over hun activiteiten

ACTIEPUNTEN

- ✓ Zorgen voor behoud van activiteiten en verenigingen.
- ✓ Ondersteunen bij het vinden van vrijwilligers.(ook genoemd in hoofdstuk 6).
- ✓ Zorgen voor promotiemogelijkheden om activiteiten bekend te maken in het dorp.
- ✓ Waar mogelijk afstemming en/of samenwerking met verenigingen in de omliggende dorpen.
- ✓ Waar nodig het bestuur van de Wjukken ondersteunen over exploitatie met de gemeente (via Doarpswurk) met name waar het gaat om de OZB en toegenomen stookkosten. Essentieel bij het voortbestaan van de Wjukken.

- ✓ Ondersteunen van de Freedkelder als ontmoetingsplek voor de jeugd.
- ✓ Initiëren van een jaarlijkse verenigingen-dag, waarbij de verenigingen samenwerken om een dag te organiseren voor het hele dorp, alle leeftijden en doelgroepen.

8 KERK EN LEVENSBESCHOUWING

Vrijzinnigheid is een tolerante houding waarbij vrijheid van meningsuiting en zingeving centraal staan. Ook dit draagt bij aan de leefbaarheid in het dorp. Mantgum telt momenteel ongeveer 1140 Inwoners met een grote verscheidenheid aan levensovertuigingen, geloofsovertuigingen, geaardheid en landsafkomst. Mantgum is van oudsher een open en welkom dorp voor iedereen. Er bestaat geen overheersende (geloofs-)cultuur. Alleen al daarom zou je Mantgum een vrijzinnig dorp kunnen noemen. Los hiervan heeft de Mariakerk (uit ca. 1500) een belangrijke plaats in het dorp. Niet in de laatste plaats vanwege het fraaie uiterlijk en het mooie interieur. Zo is het gerestaureerde hekwerk rond de kerk in 2013 omschreven als mooiste van Friesland en is van grote kunst en cultuurhistorische waarde. De kerk biedt om de twee weken plaats aan de PKN gemeente voor de samenkomst. Daarnaast worden er af en toe muziekoptredens georganiseerd. Ook voor culturele activiteiten staan de kerkdeuren open. Zoals bij Tusken Tsjerke en Kroech. Het is aan te bevelen de kerk naast en in samenwerking en afstemming met de Wjukken, (de culturele commissie), vaker in te zetten voor specifieke activiteiten, zoals orgelconcerten of kooroptredens. Vanwege de rijke kunst- en cultuur-historische waarde is het belangrijk de kerk voor het dorp te behouden.

ACTIEPUNTEN

- ✓ Samenwerking en afstemming met (o.a. de culturele commissie) de Wjukken om activiteiten te organiseren. Zodat een fraai aanbod kan worden opgesteld voor ieder in het dorp.

9 ONDERWIJS EN KINDEROPVANG

Mantgum heeft een basisschool met rond de 130 Leerlingen. Van krimp is hier nog niet veel te merken, mede ook doordat er basisscholen in omliggende dorpen zijn gesloten. Maar de toekomst is onzeker. De school is centraal gelegen in het dorp en biedt kinderen goed onderwijs, zo dicht mogelijk bij de leefomgeving. Buiten schooltijd is er de mogelijkheid van opvang op locatie bij de Wjukken. Er is dagopvang, buitenschoolse opvang en de peuterspeelzaal. De school en de kinderopvang dragen bij aan binding tussen alle kinderen van verschillende leeftijdsgroepen en afkomst. Daarnaast bevordert het de mogelijkheid voor sociaal contact

tussen ouders. Belangrijk voor de leefbaarheid. Verantwoordelijk voor onderwijs en schoolgebouw is de bovenschoolse organisatie Kyk. Dorpsmienskip kan hierbij alleen een verbindende of adviserende rol spelen. De gemeente Leeuwarden houdt mede toezicht op het aantal leerlingen. Punt van aandacht is de verkeersveiligheid rond de school. Ook omdat het gebied rond de school, buiten schooltijden, gebruikt wordt als speelterrein.

ACTIEPUNTEN

- ✓ Onderhouden van goed contact met de bovenschoolse organisatie met betrekking tot het openhouden van de school bijv. [door Mandeguod](#) of via [Mantgum.com](#). Zo ook met de aanbieders van (naschoolse-) opvang.
- ✓ Aandacht voor verkeersveiligheid rond de school [.](#)
- ✓ Bekijken hoe de school een rol kan spelen bij leefbaarheid en het dorpsleven.

10 ZORG EN WELZIJN

In ons dorp is het belangrijk dat iedereen die mee wil doen ook mee kan doen. Activiteiten en voorzieningen moeten goed toegankelijk zijn. Ook voor Mantgumers geldt dat ze steeds ouder worden. De (-gemeentelijke) overheid stimuleert dat we zo lang mogelijk in ons eigen huis blijven wonen en zelfredzaam blijven. Waar nodig is er gepaste ondersteuning door professionals en/of vrijwilligers. Rekening houden met elkaar in een samenleving waar niemand buiten de boot mag vallen. Er is aandacht voor mensen met een beperking. Iedereen kan hulp vragen of hulp krijgen. Door professionals waar het moet, door vrijwilligers waar het kan. Vrijwilligers mogen nooit werkzaamheden overnemen of uitvoeren, welke door professionals moeten worden gedaan. Vrijwilligers bieden hulp bij het doen van boodschappen, sociale contacten of kleine karweitjes. Mantgum Foarlnoar kan hierbij coördineren en als aanspreekpunt fungeren.

Ook organiseren zij regelmatig een Eetcafé op de zondagavond. Hier kunnen dorpsgenoten, jong, oud, alleen of samen, aanschuiven voor een 3-gangen maaltijd, verzorgd door dorpsgenoten voor een laag bedrag. Amaryllis is binnen de gemeente Leeuwarden verantwoordelijk voor de professionele ondersteuning samen met thuiszorgorganisaties. Hiertoe is de Dorpskamer ingericht in de Wjukken. Hier kan men wekelijks gedurende 2 dagdelen binnenlopen voor een afspraak met een medewerker van Amaryllis.

Daarnaast is de Dorpskamer ook bedoeld als inloopmogelijkheid voor een kopje koffie, een praatje of voor deelname aan een van de vele activiteiten die door de Dorpskamer wordt georganiseerd. De agenda staat maandelijks in Mandeguod. Daarin onderscheidt het dorp zich: Op elkaar letten zonder bemoeienis, op een positieve manier. Zo kan iedereen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen. Wonen, zorg en welzijn worden bijna altijd in één adem genoemd. Terecht. Het een heeft te maken met het ander. Afspraken en beleid op het ene gebied hebben veelal invloed op de andere gebieden. Wonen wordt in een apart hoofdstuk behandeld. Maar afstemming met betrekking tot zorg en welzijn is essentieel.

ACTIEPUNTEN

- ✓ Stimuleren dat voorzieningen in Mantgum kunnen blijven (school, winkels, gymzaal, treinstation etc.).
- ✓ Bereikbaarheid behouden. Dit kan alleen in gesprekken met aanbieders en/of provincie/gemeente.
- ✓ Activiteiten en inloopmogelijkheden dorpskamer ondersteunen/ onder de aandacht brengen.
- ✓ Goede afstemming met en bij de verschillende gebieden, zoals wonen, onderwijs en ondernemers.